CERCETĂRILE ARHEOLOGICE LA SITUL TRACO-GETIC SAHARNA „LA ŞANŢ” (CAMPANIA 2006)

Aurel Zanoci
Mihail Băţ

Prin cercetările de teren, efectuate în anul 2002, în apropierea satelor Saharna şi Saharna Nouă, raionul Rezina, a fost descoperită o nouă fortificaţie getică, numită Saharna „La Şanţ”. Ea este amplasată la est de cetatea Saharna Mare, pe malul abrupt şi stâncos al defileului „Valea Crac”. Incinta fortificaţiei are o formă semiovală şi ocupă o suprafaţă de 180×65 m (fig. 1/2). Din partea de nord aşezarea era apărată natural de malul abrupt al râpei, dinspre vest, est şi sud – de un sistem defensiv artificial. În anul 2003 investigaţii la acest monument au fost efectuate de către colaboratorii LCŞ „Tracologie” de la Universitatea de Stat din Moldova. Cercetările au fost concentrate la studierea sistemului defensiv, care s-a dovedit a fi reprezentat de o palisadă, precum şi la studierea straturilor culturale din incinta aşezării (Никулицэ, Заноч, Молдован 2004, 92-99; Zanoci, Moldovan 2004, 130-138). În anul 2006, acelaşi colectiv a reluat cercetările arheologice la situl Saharna „La Şanţ”. Investigaţiile au fost concentrate în partea de nord-vest a aşezării, unde a fost trasată *secţiunea 2* (fig. 1/2), care de fapt prezenta o continuare spre est a *secţiunii 1* din 2003. *Secţiunea 2* avea o formă patrulateră cu dimensiunile 30×2 m, fiind împărţită în 15 careuri cu dimensiunile de 2×2 m.

Stratigrafia

Ca urmare a investigaţiilor arheologice s-a stabilit că grosimea stratului cultural, pe această porţiune a aşezării, variază între 0,4 m şi 1,1 m (fig. 1/3). Primii 0,05 m reprezintă cernoziom de pădure în amestec cu vegetaţie. Următorul strat, compus din cernoziom în amestec cu pietriş, are grosimea cuprinsă între 0,12 şi 0,45 m. Cel de al treilea strat, cu grosimea de 0,1-0,5 m, conţinea sol de culoare cenuşie în amestec cu pietriş şi cenuşă. Sub acesta, în careurile 10-12, într-o aluviune, s-a depus un strat de sol castaniu cu grosimea de circa 0,25 m. Până la adâncimea de 0,3-0,4 m straturile sunt puternic bulversate, ca urmare a lucrărilor agricole. În pofida acestui fapt, de pe porţiunea investigată a fost recoltat un bogat şi variat material arheologic, concentrat atât în stratul cultural, cât şi în complexe închise.

Complexe

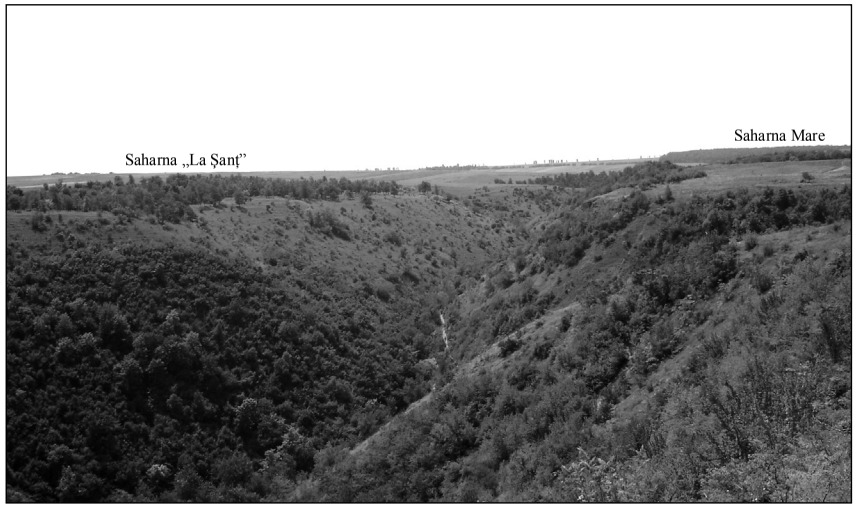
La adâncimea cuprinsă între 0,38 şi 0,95 m de la nivelul actual de călcare au fost identificate contururile a cinci gropi menajere.

Groapa 1/2/2006[1] (fig. 1/3; 2/1) a fost descoperită în careul 1 şi parţial în 2, la adâncimea de 0,38 m de la nivelul actual de călcare. În secţiune a fost surprinsă doar o parte a gropii însă, după toate probabilităţile, ea avea formă rotundă în plan cu diametrul de circa 1,6 m. Pereţii gropii erau verticali, iar fundul – albiat, adâncimea maximă fiind de 0,48 m. Umplutura gropii era omogenă, alcătuită din sol cenuşiu în amestec cu cenuşă. În emplecton au fost descoperite două fragmente de ceramică modelată cu mâna (fig. 2/4, 5) din pastă de lut cu degresanţi de şamotă. Arderea este incompletă şi neuniformă, culoarea variind de la cenuşiu la cărămiziu. Ambele fragmente sunt de la părţile superioare ale unor oale, una dintre care decorată cu brâu alveolar plasat sub buză (fig. 2/5).

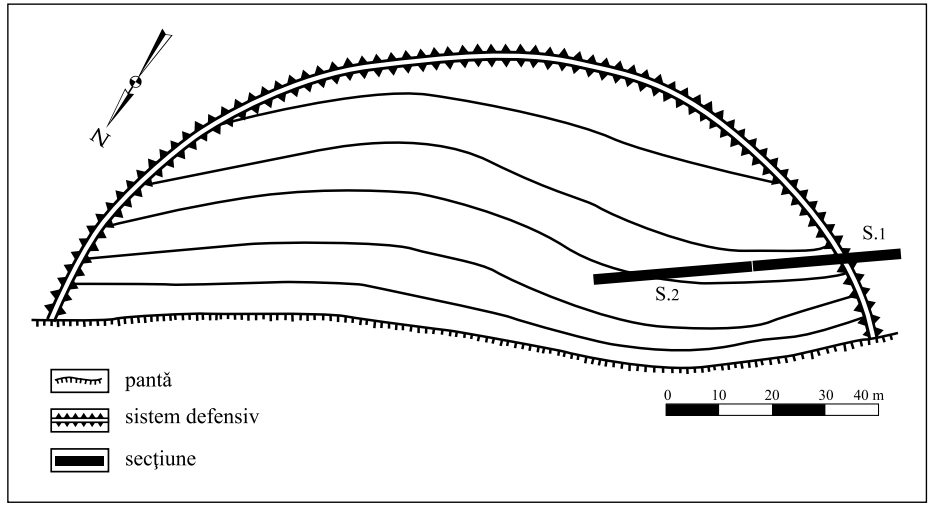
Groapa 2/2/2006 (fig. 1/3; 2/2) a fost atestată la adâncimea de 0,4 m de la nivelul actual de călcare, sub peretele de nord al careului 7. Ea avea formă de clopot, cu diametrul gurii de 1,2 m şi al fundului de – 1,85 m. Adâncimea complexului era de 1,28 m. Umplutura gropii era compusă din sol de culoare cenuşie în amestec cu pietriş, fragmente de lut ars şi cenuşă. Din emplectonul ei au fost recuperate 15 fragmente de ceramică modelată cu mâna din pastă de lut cu impurităţi de şamotă. Ca urmare a unei arderi neomogene şi incomplete, vasele au căpătat o culoare cenuşie cu nuanţe cărămizii. Din inventarul gropii prezintă interes fragmentele de: străchini cu marginea verticală (fig. 2/7), ori arcuită în interior (fig. 2/8); oală cu

[1] Numărul gropii este format din numărul de ordine al gropii, numărul secţiunii şi anul descoperirii.

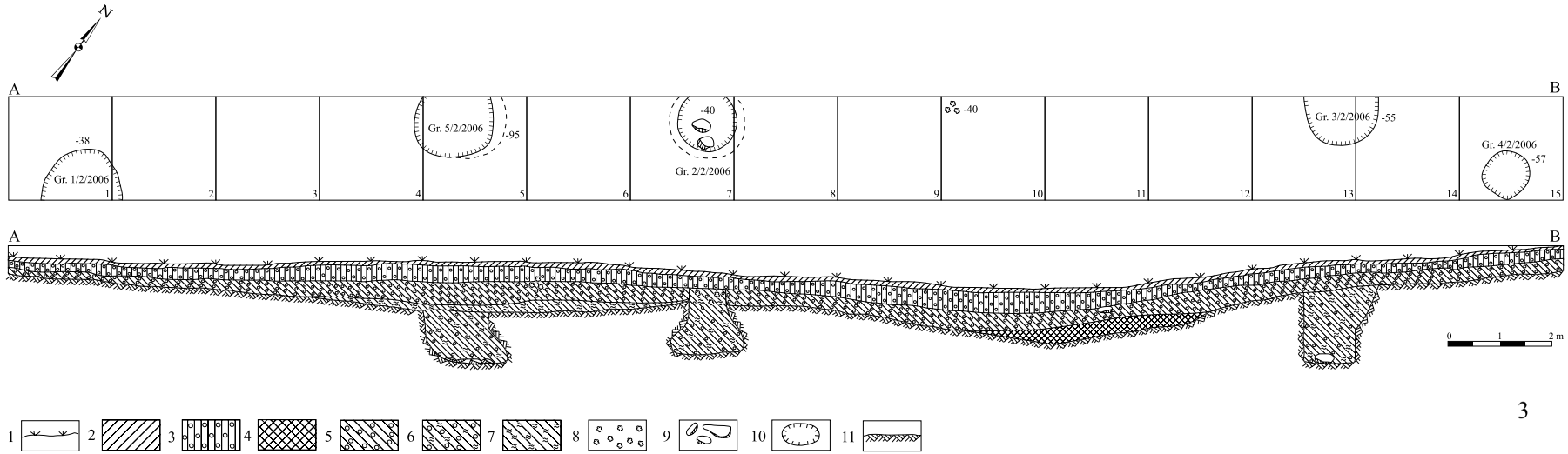
Tyragetia, s.n., vol. I [XVI], nr. 1, 2007, 287-298.

1

2

3

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

1. vegetaţie; 2. cernoziom în amestec cu vegetaţie; 3. cernoziom în amestec cu pietriş; 4. sol castaniu; 5. sol cenuşiu în amestec cu pietriş;
6. sol cenuşiu în amestec cu pietriş şi cenuşă; 7. sol cenuşiu în amestec cu cenuşă; 8. fragmente de lut ars; 9. pietre; 10. conturul gropilor; 11. strat steril

Fig. 1. Saharna „La Şanţ”: 1 - vedere a aşezării dinspre nord; 2 - planul aşezării; 3 - planul şi profilul secţiunii 2.

marginea uşor evazată (fig. 2/6); oală cu umerii profilaţi şi ornamentaţi cu alveole (fig. 2/9); oală în formă de clopot, decorată cu brâu alveolar (fig. 2/10); oale ornamentate cu brâu crestat (fig. 2/11), proeminenţe aplatizate (fig. 2/12), ori cilindrice (fig. 2/13); funduri de vase (fig. 2/14-15).

Groapa 3/2/2006 (fig. 1/3; 2/3) a fost descoperită sub peretele de nord al secţiunii la intersecţia careurilor 13 şi 14, la adâncimea de 0,55 m de la suprafaţa actuală de călcare. A fost surprinsă doar o parte a gropii, restul rămânând în afara secţiuni. Însă se poate presupune că aceasta a avut formă circulară în plan cu diametrul de 1,56 m. În partea de nord-est groapa avea pereţii verticali, iar în cea de sud-vest – oblici, adâncindu-se până la 1,52 m. Emplectonul gropii era alcătuit din sol cenuşiu în amestec cu pietriş şi cenuşă. Materialul ceramic recuperat din complex este reprezentat de un fragment de strachină cu marginea arcuită în interior (fig. 2/16), un fragment de la partea superioară a unui vas cu gâtul tronconic (fig. 2/17), un fragment de vas în formă de clopot cu marginea arcuită în interior, ornamentat în partea superioară cu brâu alveolar (fig. 2/18) şi un fragment de vas, înzestrat cu proeminenţe aplatizate (fig. 2/19). Ceramica descoperită în groapă a fost modelată cu mâna dintr-o pastă de lut în amestec cu şamotă. Ca urmare a unei arderi neomogene şi incomplete vasele au căpătat diferite nuanţe de culori, ce variază de la cărămiziu la negru.

Groapa 4/2/2006 (fig. 1/3; 3/1) a fost sesizată în partea de sud-vest a careului 15, la adâncimea de 0,57 m de la nivelul actual de călcare. Ea avea formă cilindrică cu diametrul de circa 1,0 m şi adâncimea de 0,68 m. Umplutura gropii reprezintă sol cenuşiu în amestec cu pietriş, fragmente de lut ars, bucăţele mici de lemn carbonizat şi cenuşă. Inventarul gropii era destul de modest, fiind alcătuit doar dintr-un fragment de strachină cu marginea evazată (fig. 3/3) şi un fragment de perete de oală ornamentat cu proeminenţă conică (fig. 3/4). După morfologie, ardere şi culoare erau similare celor descoperite în complexele 1-3.

Groapa 5/2/2006 (fig. 1/3; 36/2) a fost atestată în careul 5 şi parţial în 4 la adâncimea de 0,95 m de la suprafaţa actuală de călcare. În plan ea avea formă circulară cu diametrul gurii de 1,4 m. Pereţii gropii au fost săpaţi oblic, formând o nişă în partea de est. Adâncimea complexului era de 1 m. Fundul gropii a fost placat cu un strat de pietre, ce atingea grosimea de circa 0,1 m. Solul degajat din groapă reprezintă sol cenuşiu în amestec cu pietriş şi cenuşă. Din emplectonul gropii a fost recuperat un bogat inventar ceramic: fragment de strachină cu marginea arcuită în interior (fig. 3/5); fragmente de la o strachină cu marginea uşor arcuită în interior (fig. 3/6); fragmente de la un vas cu gâtul tronconic şi trunchiul bombat, cu diametrul gurii de circa 10 cm şi al trunchiului de 14,5 cm (fig. 3/8); fragmente de la vase ornamentate în relief cu brâie simple (fig. 3/15), brâie alveolare (fig. 3/11, 12), brâie în asociere cu proeminenţe (fig. 3/13) sau proeminenţe (fig. 3/14); fragmente de la fundul unui vas ce atingea în diametru circa 14 cm (fig. 3/16). Fragmentele menţionate făceau parte de la vase modelate cu mâna din pastă de lut cu degresanţi de şamotă pisată, arse neuniform. Culoarea prezintă diferite nuanţe cenuşii, cărămizii şi chiar negre. Suprafaţa unor fragmente ceramice a fost lustruită. Dintre acestea se evidenţiază fragmentele unei străchini, care în urma reconstituirii grafice, s-au stabilit a fi de la o strachină cu marginea uşor arcuită în interior şi trunchiul tronconic (fig. 3/6). Diametrul gurii vasului era de 32,5 cm, iar a trunchiului de 34 cm. Pe linia diametrului maxim strachina a fost înzestrată cu suporturi aplatizate. Străchini similare sunt cunoscute la monumentele de la Saharna-La Revechin (Levinschi, Şcipachin, Negură 2000, fig. 8/4), Slobozia-Oneşti (Buzdugan 1968, fig. 2/8) etc.

Stratul cultural

Din stratul cultural au fost recuperate patru fusaiole, un fragment de piatră de râşniţă şi un variat material ceramic.

Fusaiolele (fig. 4/1-4) au fost confecţionate din pastă de lut cu impurităţi de şamotă. Arderea lor este incompletă şi neuniformă, culoarea variază de la cenuşiu deschis la cenuşiu închis. Fusaiolele au formă bitronconică, înălţimea lor variind între 2,0 şi 3,6 cm, diametrul maxim – de la 2,7 la 4,7 cm, iar diametrul orificiului – de la 0,7 la 1,0 cm. Piesele descoperite la Saharna „La Şanţ” au multiple analogii la siturile traco-getice de la Butuceni (Niculiţă, Teodor, Zanoci 2002, fig. 61), Măşcăuţi „Dealul cel Mare” (Zanoci 2004, fig. 13/1-5), Holercani (Кашуба 2006, рис. 5/1, 4), Alcedar (Haheu 1998, fig. 5/18, 19) etc.

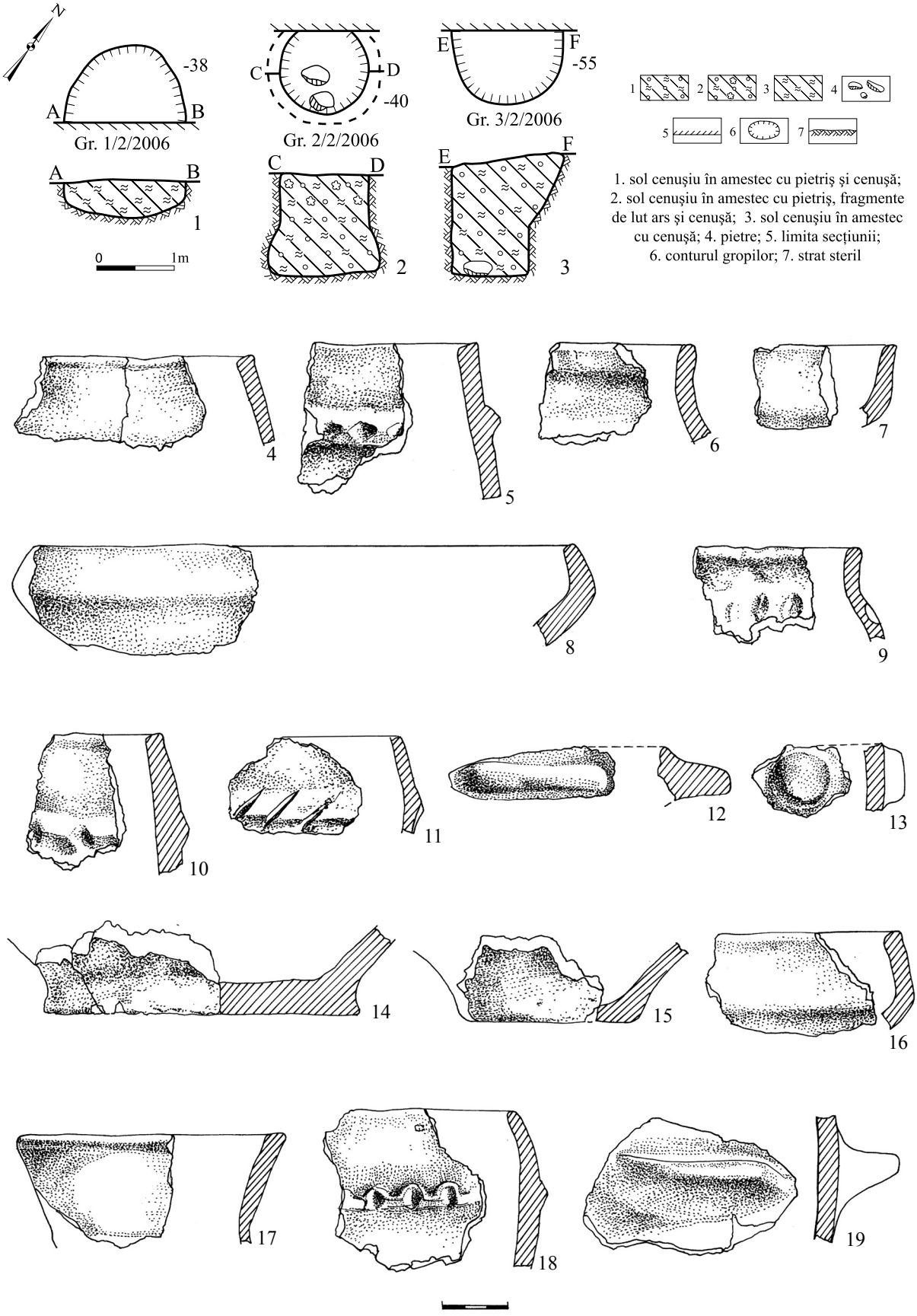

Fig. 2. Saharna „La Şanţ”. Secţiunea 2: 1 - groapa 1/2/2006; 2 - groapa 2/2/2006; 3 - groapa 3/2/2006; 4-5 - inventarul gropii 1/2/2006; 6-15 - inventarul gropii 2/2/2006; 16-19 - inventarul gropii 3/2/2006.

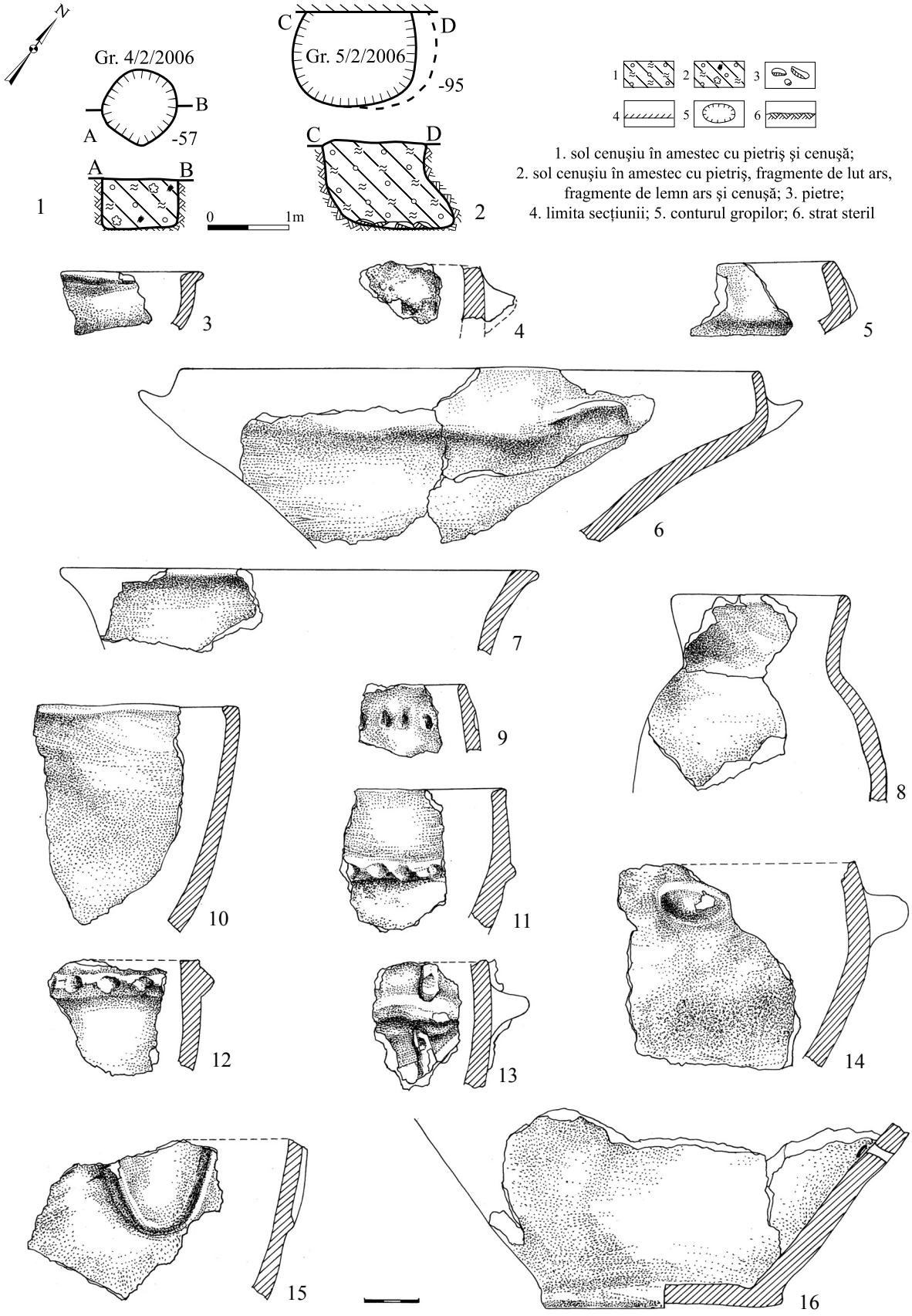

Fig. 3. Saharna „La Şanţ”. Secţiunea 2. 1 - groapa 4/2/2006; 2 - groapa 5/2/2006; 3-4 - inventarul gropii 4/2/2006; 6-16 - inventarul gropii 5/2/2006.

Fragmentul de *râşniţă* (fig. 4/5) făcea parte de la o piesă confecţionată din piatră de gresie cu grosimea de 8,5 cm. Suprafaţa râşniţei poartă urme de uzură ce denotă o utilizare îndelungată. Exemplare întregi şi fragmentare de astfel de râşniţe sunt cunoscute la Butuceni (Niculiţă, Teodor, Zanoci 2002, fig. 65/3), Măşcăuţi „Dealul cel Mare" (Zanoci 2004, fig. 14/1, 2) etc.

Ceramica, după tehnica de realizare, poate fi divizată în două categorii: modelată cu mâna şi lucrată la roata olarului.

Ceramica modelată cu mână a fost confecţionată din pastă de lut cu degresanţi de cioburi pisate în compoziţie, fiind arsă neuniform. Culoarea variază de la cenuşiu la negru, ori de la cafeniu deschis la brun. Suprafaţa unor fragmente ceramice a fost lustruită. Această categorie este reprezentată de străchini, oale, capace etc.

Străchinile descoperite în campania 2006 sunt reprezentate exclusiv de fragmente:

- fragment de strachină cu marginea uşor arcuită în interior şi buza rotunjită (fig. 4/6), decorată în partea superioară cu caneluri verticale. Ca urmare a reconstituirii grafice s-a stabilit că aceasta avea diametrul gurii de circa 31 cm. Străchini similare au fost identificate în aşezarea hallstattiană de la Hansca (Никулицэ 1981, рис. 1/9), necropola de la Stoicani (Петреску-Дымбовица 1960, рис. 9/4), unde sunt datate cu sec. X-IX a. Chr.;
- fragment de strachină cu marginea uşor arcuită în interior, ornamentată în partea superioară cu brâie oblice (fig. 4/7). Străchini cu astfel de decor sunt cunoscute din săpăturile de la Alcedar (Haheu 1998, 118, fig. 11/14), Glingeni „La Şanţ" (Kašuba, Haheu, Leviţki 2000, pl. VIII/7, IX/7) etc.;
- fragment de strachină cu marginea verticală şi buza îngroşată spre exterior (fig. 4/8), ornamentată imediat sub buză cu o linie orizontală excizată, sub care urmau spirale, la fel realizate prin excizie[2];
- fragment de strachină cu marginea arcuită în interior (fig. 4/9), prevăzută cu toarte perforate, îndoite în sus. Exemplare similare au fost descoperite la Saharna Mare (Niculiţă 2004a, fig. 51/1), Solonceni-Hlinaia (Kašuba, Haheu, Leviţki 2000, pl. XVIII/5), Brăhăşeşti (Brudiu, Păltănea 1972, fig. 3/3) etc.;
- fragment de strachină cu buza verticală, tăiată oblic în interior (fig. 4/10), înzestrată în partea superioară cu suporturi aplatizate perforate;
- fragment de strachină cu buza verticală şi îngroşată în interior cu diametrul gurii de aproximativ 30,5 cm (fig. 4/11). Astfel de străchini sunt cunoscute prin investigaţiile de la Butuceni (Niculiţă, Teodor, Zanoci 2002, fig. 93/9), Măşcăuţi „Dealul cel Mare" (Zanoci 2004, fig. 23/4) etc.;
- fragment de strachină cu marginea arcuită în interior şi buza subţiată (fig. 2/12). Exemplare similare au fost atestate la Măşcăuţi „Dealul cel Mare" (Zanoci 2004, fig. 22/1), Butuceni (Zanoci 1998, fig. 98/2; Niculiţă, Teodor, Zanoci 2002, fig. 91/1).

Oalele, de asemenea sunt cunoscute numai după fragmente, astfel fiind destul de dificil de a stabili cu precizie cărui tip de vase aparţin acestea. Şi totuşi dintre fragmentele recuperate pot fi identificate unele cioburi de la vase cu trunchiul bombat şi de la vase în formă de clopot.

Oalele cu trunchiul bombat aveau gâtul scund vertical sau arcuit, cu buza profilată în exterior (fig. 4/13-21). Unele din ele sunt ornamentate cu alveole pe marginea buzei (fig. 4/13) sau cu brâie alveolare pe gât (fig. 4/20). În unele cazuri (fig. 4/13, 16, 19, 20) a fost posibilă stabilirea diametrului gurii acestor recipiente, care este cuprins între 14 şi 30,5 cm. Astfel de vase au analogii în aşezările de la Butuceni (Niculiţă, Teodor, Zanoci 2002 48-49, fig. 80, 85, 86), Buneşti (Bazarciuc 1983, 250, fig. 8/1, 2), Hansca-Lutărie (Niculiţă 2004, 213, fig. 3/6), Glinjeni „La Şanţ" (Kašuba, Haheu, Leviţki 2000, pl. XII/4, 5), Holercani (Кашуба 2006, рис. 4/3, 4) etc.

Oalele în formă de clopot (fig. 5/4-8, 10-13) au dimensiuni mijlocii, gura largă, pereţii arcuiţi, iar fundul îngust şi plat. Decorul îl constituie brâiele alveolare (fig. 5/5, 13) proeminenţele aplatizate (fig. 5/12), sau şirurile de alveole (fig. 5/10, 11). Ca urmare a reconstituirii grafice a unor vase de acest tip (fig. 5/4, 5, 7) s-a stabilit diametrul gurii lor, care constituia cca 15,5-27,0 cm. Astfel de vase au o răspândire largă la monumentele getice de la Ofatinţi (Мелюкова 1954, 66, fig. 31/1-3, 6, 7), Ho-

[2] Un fragment similar este ilustrat de către dr. T. Arnăut în *Tipologia decorului ceramicii lucrate cu mâna descoperită în monumentele de la est de Carpaţi (sec. VII-III a. Chr.)* (Arnăut 2003, fig. 55/III, 11E), din păcate locul de proveniență nefiind indicat.

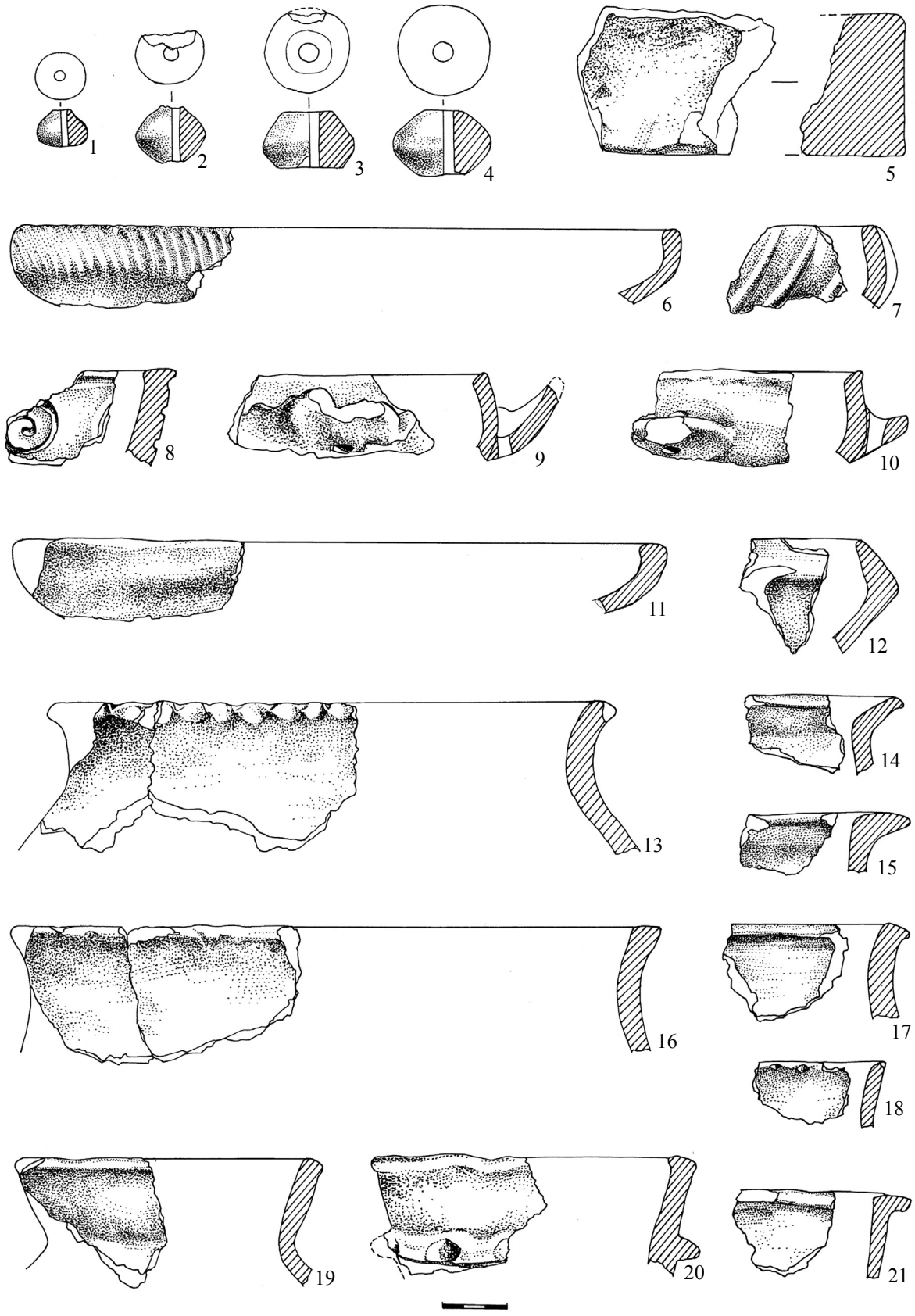

Fig. 4. Saharna „La Şanţ". Secţiunea 2.
1-4 - fusaiole; 5 - fragment de râşniţă; 6-21 - ceramică modelată cu mâna.

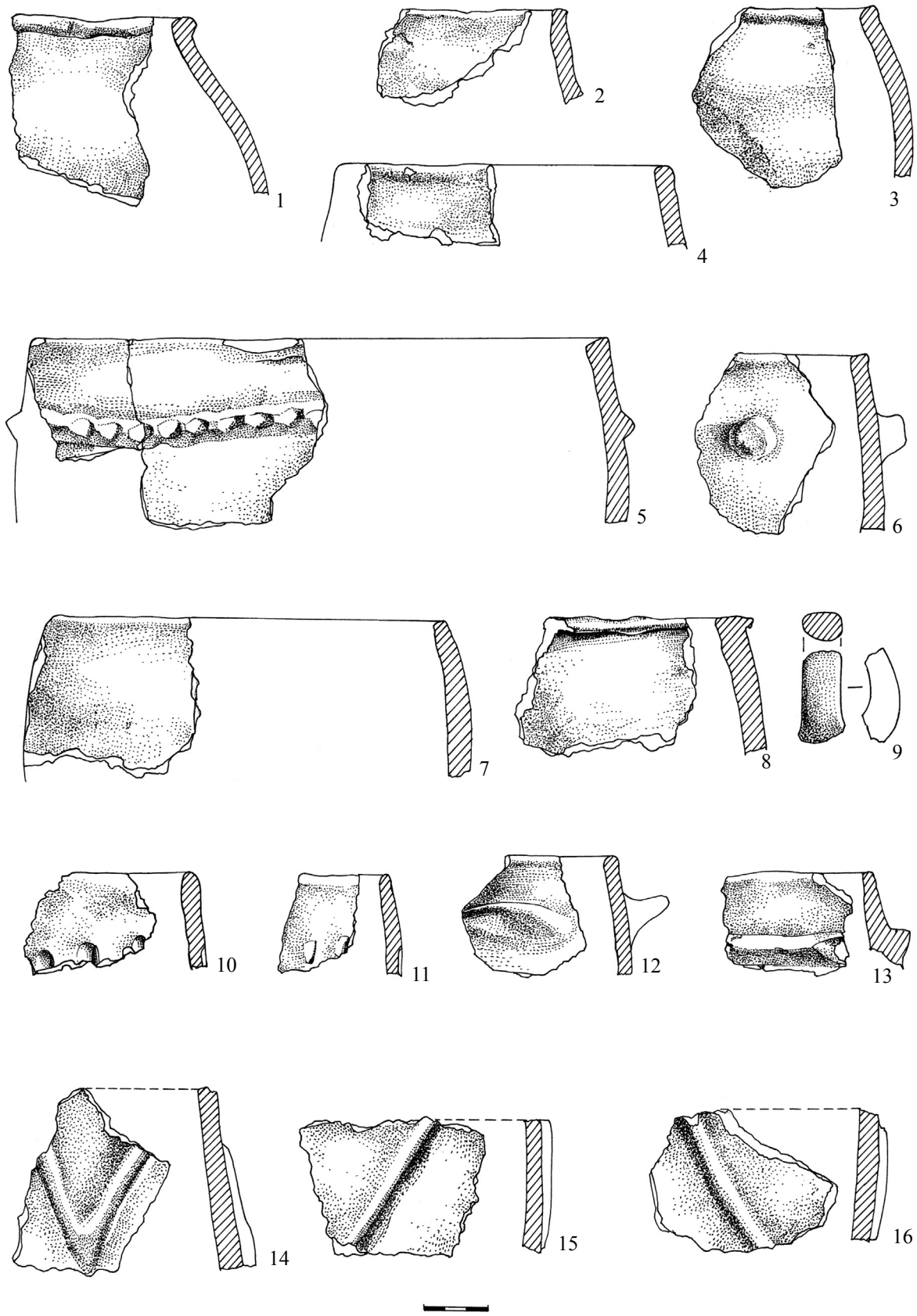

Fig. 5. Saharna „La Şanţ”. Secţiunea 2. 1-16 - ceramică modelată cu mâna.

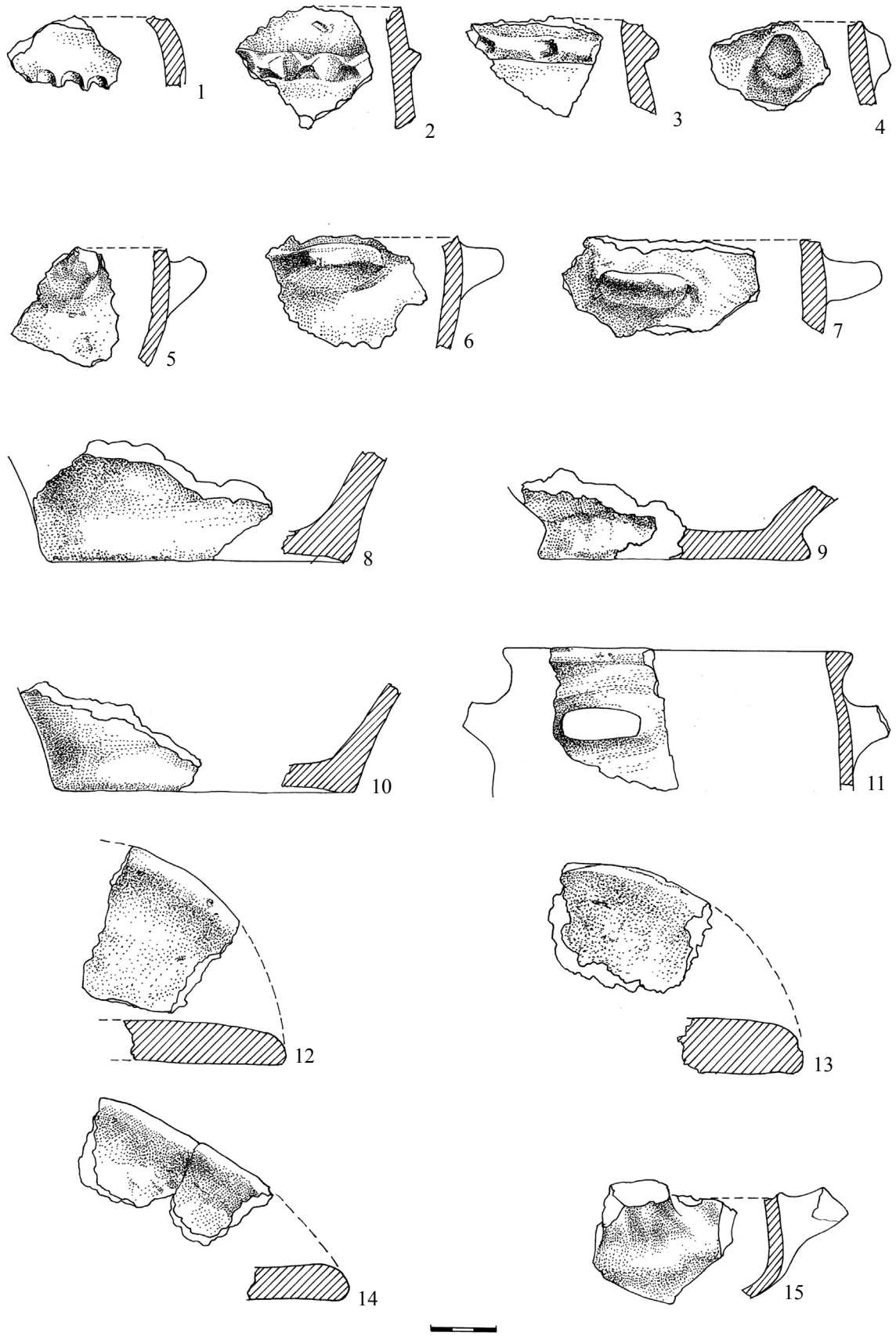

Fig. 6. Saharna „La Şanţ". Secţiunea 2.
1-14 - ceramică modelată cu mâna; 15 - ceramică confecţionată la roata olarului.

lercani (Кашуба 2006, рис. 4/1, 6, 7, рис. 5/16), Ibăneşti (Şadurschi, Moscalu 1989, 196, fig. 5/1), Butuceni (Niculiţă, Teodor, Zanoci 2002, fig. 81 /4, 5), Măşcăuţi „Dealul cel Mare" (Zanoci 2004, fig. 17) etc.

Capacele sunt reprezentate de fragmente de la trei exemplare (fig. 6/12-14). Acestea erau plate, cu marginea rotunjită, grosimea fiind de 1,5-2,6 cm, iar diametrul de circa 21-22 cm. Analogii pentru aceste piese sunt cunoscute la siturile tracogetice de la Butuceni (Niculiţă, Teodor, Zanoci 2002, fig. 100/1-3), Solonceni-Hlinaia (Kašuba, Haheu, Leviţki 2000, pl. XVII/1, 4) etc.

Descoperirile de *ceramică confecţionată la roata olarului* sunt nesemnificative. Au fost atestate doar un fragment de toartă (fig. 4/15) şi 12 fragmente de pereţi de amforă. Fragmentele făceau parte de la recipiente lucrate din pastă fină de lut cu impurităţi de nisip. Arderea lor era completă şi neuniformă. Culoarea – cărămizie-roşietică. Pentru fragmentul de toartă s-a stabilit că acesta era de la o amforă de Thasos, datată în ultimul sfert al sec. IV. a. Chr.[3] .

Cronologie

Cea mai timpurie locuire pe platoul de la Saharna „La Şanţ" este indicată de fragmentul de strachină decorată cu caneluri (fig. 4/6), care conform analogiilor de la Hansca şi Stoicani, poate fi încadrată în secolele X-IX a. Chr. Cu regret, până la momentul actual, acesta este unicul indicator cultural-cronologic în favoarea existenţei pe acest loc a unei aşezări tip Cozia-Saharna. Existenţa unui sit hallstattian în punctul „La Şanţ" este posibilă, având în vedere faptul că în imediata apropiere, în această perioadă, sunt cunoscute aşezările de la Saharna „Dealul Mănăstirii" (Niculiţă et al. 2003, 243-244) şi Saharna Mică (Niculiţă, Arnăut, Zanoci 2004, 196).

Fragmentul de strachină ornamentată în partea superioară cu brâie oblice (fig. 4/7), prin similitudinea cu fragmentele descoperite la Glingeni „La Şanţ", încadrate în orizontul hallstattian târziu – sfârşitul sec. VII- sec. V a. Chr. (Kašuba, Haheu, Leviţki 2000, 23-24), poate indica data constituirii la Saharna „La Şanţ" a unei aşezări tracogetice. Existenţa unui nivel getic timpuriu este documentată şi de fragmentele de ceramică cu ornament în relief (fig. 3/13, 15; 5/14-16), asemănătoare cu cele descoperite la cetatea traco-getică de la Butuceni, unde acestea aparţin nivelului de locuire din secolele VI-V a. Chr. (Niculiţă, Teodor, Zanoci 2002, 62-62, fig. 83-84).

Majoritatea fragmentelor ceramice descoperite atât în stratul de cultură, cât şi în complexele închise, prin analogiile prezentate mai sus, pot fi datate în secolele IV-III a. Chr., dată indicată, la fel, şi de fragmentul de amforă de Thasos. În această perioadă, după toate probabilităţile, au fost utilizate şi gropile menajere, descrise anterior.

Concluzii

Aşezarea de la Saharna „La Şanţ" a fost populată cel mai intens în perioada secolelor IV-III a. Chr., de când datează complexele închise, precum şi majoritatea materialului arheologic recuperat din stratul de cultură. În acest interval de timp, la o dată încă neprecizată, aşezarea a fost fortificată şi, deopotrivă cu cetăţile de la Saharna Mare[4], Saharna Mică (Kašuba, Haheu, Leviţki 2000, 84-87), Saharna-Hulboaca (Смирнов 1949, 195) şi Saharna-Revichin (Levinschi, Covalenco, Abâzov 2002, 41-48), a făcut parte din linia defensivă ce avea misiunea să protejeze comunităţile traco-getice de pe malul drept al Nistrului Mijlociu.

[3] Analiza şi datarea materialului amforistic aparţine doamnei dr. Natalia Mateevici, căreia îi aducem mulţumiri şi pe această cale.

[4] A se vedea în volumul de faţă studiul *Sistemul defensiv al cetăţii din epoca fierului – Saharna Mare*, semnat de I. Niculiţă, A. Zanoci, T. Arnăut.

Bibliografie

Arnăut 2003: T. Arnăut, Vestigii ale sec. VII-III a. Chr. în spaţiul de la răsărit de Carpaţi (Chişinău 2003).

Bazarciuc 1983: V.V. Bazarciuc, Cetatea geto-dacică de la Buneşti, jud. Vaslui. SCIVA 34, 3, 1983, 249-273.

Brudiu, Păltănea 1972: M. Brudiu, P. Păltănea, Cetatea daco-getică de la Brăhăşeşti, jud. Galaţi. Contribuţii la istoria dacilor din sudul Moldovei. Arheologia Moldovei VII, 1972, 225-239.

Buzdugan 1968: C. Buzdugan, Necropola getică de la Slobozia. Carpica I, 1968, 77-94.

Haheu 1998: V. Haheu, Cercetări arheologice la cetatea traco-getică Alcedar-La Cordon din raionul Şoldăneşti. Revista arheologică 2, 1998, 111-135.

Kašuba, Haheu, Leviţki 2004: M. Kašuba, V. Haheu, O. Leviţki, Vestigii traco-getice pe Nistrul Mijlociu, Bibliotheca Thracologica, XXXI (Bucureşti 2000).

Levinschi, Şcipachin, Negură 2000: A. Levinschi, O. Şcipachin, M. Negură, Complexele locative din fortificaţia getică „Saharna-La Revechin”. Tyragetia IX, 2000, 87-100.

Levinschi, Covalenco, Abâzov 2004: A. Levinschi, S. Covalenco, E. Abâzov, Fortificaţia getică „Saharna-La Revichin” – sistemul defensiv, Tyragetia XI, 2002, 41-48.

Niculiţă 2004: I. Niculiţă, Traco-getica. Studii şi materiale (Chişinău 2004).

Niculiţă 2004a: I. Niculiţă, Raport despre rezultatele cercetărilor arheologice în zona Saharna în anul 2003. Arhiva Catedrei Antropologie şi Istoria Românilor (Chişinău 2004).

Niculiţă, Teodor, Zanoci 2002: I. Niculiţă, S. Teodor, A. Zanoci, Butuceni. Monografie arheologică, Bibliotheca Thracologica, XXXVI (Bucureşti 2002).

Niculiţă et al. 2003: I. Niculiţă, A. Zanoci, S. Matveev, A. Nicic, Les monuments thraco-gètes de la zone de Saharna. Studia Antiqua et Archaeologica IX, 2003, 241-252.

Niculiţă, Arnăut, Zanoci 2004: I. Niculiţă, T. Arnăut, A. Zanoci, Cetăţile traco-getice din zona Nistrului Mijlociu. In: Daco-Geţii, 80 de ani de cercetări arheologice sistematice la cetăţile dacice din Munţii Orăştiei (Deva 2004), 193-218.

Şadurschi, Moscalu 1989: P. Şadurschi, Em. Moscalu, O nouă cetate getică aparţinând aspectului cultural Canlia la Ibăneşti (jud. Botoşani), Hierasus VII-VIII, 1989, 183-199.

Zanoci 1998: A. Zanoci, Fortificaţiile geto-dacice din spaţiul extracarpatic în secolele VII-III a. Chr. Biblioteca Thracologica, XXV (Bucureşti 1998).

Zanoci 2004: A. Zanoci, Traco-geţii din bazinul Răutului Inferior. Cetatea Măscăuţi „Dealul cel Mare”. Tracians and circumpontics world. Proceedings of the Ninth International Congress of Thracology, Chişinău-Vadul lui Vodă, 6-11 september 2004, II, Chişinău 2004, 45-81.

Zanoci, Moldovan 2004: A. Zanoci, V. Moldovan, Getic citadel Saharna – „La Şanţ”. Tracians and circumpontics world. Proceedings of the Ninth International Congress of Thracology, Chişinău-Vadul lui Vodă, 6-11 september 2004, II, Chişinău 2004, 130-138.

Кашуба 2006: М. Кашуба, Гетские материалы из многослойного поселения Холеркань (раскопки 1954), Revista arheologică S.N. II, 1-2, 2006, 334-347.

Мелюкова 1954: А.И. Мелюкова, Результаты раскопок на двух поселениях скифского времени в Молдавии в 1952 г. КСИИМК 56, 1954, 59-68.

Никулицэ 1981: И.Т. Никулицэ, Гальштатское поселение в Ханском микрорайоне. В сб.: Археологические исследования в Молдавии в 1974-1976 гг. (Кишинев 1981), 71-88.

Никулицэ, Заноч, Молдован 2004: И. Никулицэ, А. Заноч, В. Молдован, Фрако-гетское городище Сахарна - «Ла Шанц». Карпатика 31, 2004, 92-99.

Петреску-Дымбовица 1960: К вопросу о гальштатской культуре в Молдове. В сб.: МИА ЮЗ СССР и РНР (Кишинев 1960).

Смирнов 1949: Г.Д. Смирнов, Итоги археологических исследований в Молдавии в 1946 г. Ученые записки Института истории, языка и литературы II, 1949, 189-202.

Archeological researches conducted in 2006 at the Thracian-Getian settlement Saharna “La Şanţ”

Abstract

During the archeological researches conducted near Saharna and Saharna Noua villages a new fortified settlement was discovered – Saharna “La Şanţ”. It is located eastward of the fortified settlement Saharna Mare, on the steep bank of a deep ravine (fig. 1/1). The site of ancient settlement is semi-oval shaped, 180×65 m in size (fig. 1/2).

The settlement was protected by the steep bank of the ravine on the north side and by a defence construction on the west, east and south sides. Five household pits containing various ceramic material (fig. 2; 3) were discovered following archeological researches conducted in 2006. Four spinning spindles, fragment of a stone grain grater and numerous fragments of ceramic vessels were discovered in the cultural layer of the settlement (fig. 4-6). The discovered inventory can be dated with the 6th-3rd c. BC.

List of illustrations:

Fig. 1. Saharna "La Şanţ": 1 - north view of the settlement; 2 - plan of the settlement; 3 - plan and profile of the excavation 2.

Fig. 2. Saharna "La Şanţ". Excavation 2: 1 - pit 1/2/2006; 2 - pit 2/2/2006: 3 - pit 3/2/2006: 4-5 - pit inventory 1/2/2006; 6-15 - pit inventory 2/2/2006; 16-19 - pit inventory 3/2/2006.

Fig. 3. Saharna "La Şanţ". Excavation 2: 1 - pit 4/2/2006; 2 - pit 5/2/2006; 3-4 - pit inventory 4/2/2006; 6-16 - pit inventory 5/2/2006.

Fig. 4. Saharna "La Şanţ". Excavation 2: 1-4 - spinning spindles; 5 - fragment of a stone grain grater; 6-21 - moulded ceramics.

Fig. 5. Saharna "La Şanţ". Excavation 2: 1-16 - moulded ceramics.

Fig. 6. Saharna "La Şanţ". Excavation 2: 1-14 - moulded ceramics; 15 - fragment of a Greek amphora.

Археологические исследования на фрако-гетском поселении Сахарна «Ла Шанц» (раскопки 2006 г.)

Резюме

В ходе археологических разведок проведенных вблизи сел Сахарна и Сахарна Ноуэ, было выявлено еще одно городище – Сахарна «Ла Шанц». Оно расположено к востоку от укрепленного поселения Сахарна Маре, на крутом берегу глубокого оврага (рис. 1/1). Городище имеет полуовальную форму размерами 180×65 м (рис. 1/2). С северной стороны поселение было защищено крутым берегом оврага, а с запада, востока и юга – искусственным оборонительным сооружением. В результате археологических раскопок в 2006 г., на площади 30×2 м (рис. 1/3) были выявлены пять хозяйственных ям, содержащие разнообразный керамический материал (рис. 2; 3). В культурном слое поселения, имеющий толщину 0,4-1,1 м, были также обнаружены четыре пряслица, фрагмент каменной зернотерки и многочисленные фрагменты керамических сосудов. Выявленный инвентарь позволяет датировать поселение VI-III вв. до н.э.

Список иллюстраций:

Рис. 1. Сахарна «Ла Шанц»: 1 - вид поселения с севера; 2 - план поселения; 3 - план и профиль раскопа 2.

Рис. 2. Сахарна «Ла Шанц» Раскоп 2: 1 - яма 1/2/2006; 2 - яма 2/2/2006; 3 - яма 3/2/2006; 4-5 - инвентарь ямы 1/2/2006; 6-15 - инвентарь ямы 2/2/2006; 16-19 - инвентарь ямы 3/2/2006.

Рис. 3. Сахарна «Ла Шанц». Раскоп 2: 1 - яма 4/2/2006; 2 - яма 5/2/2006; 3-4 - инвентарь ямы 4/2/2006; 6-16 - инвентарь ямы 5/2/2006.

Рис. 4. Сахарна «Ла Шанц». Раскоп 2: 1-4 - пряслица; 5 - фрагмент каменой зернотерки; 6-21 - лепная керамика.

Рис. 5. Сахарна «Ла Шанц». Раскоп 2: 1-16 - лепная керамика

Рис. 6. Сахарна «Ла Шанц». Раскоп 2: 1-14 - лепная керамика; 15 - фрагмент греческой амфоры.

26.02.2007

Dr. Aurel Zanoci, Universitatea de Stat din Moldova, str. Mateevici 60, MD-2009 Chişinău, Republica Moldova, e-mail: zanoci@usm.md;

Mihail Băţ, Universitatea de Stat din Moldova, str. Mateevici 60, MD-2009 Chişinău, Republica Moldova, e-mail: mb_usm@yahoo.com.